

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/72/2016
Identifikačné číslo spisu:	1311203510
Dátum vydania rozhodnutia:	30.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:1311203510.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. Q., bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. Stanislavom Jakubčíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Kutlíkova č. 17, proti žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom zdravotníctva SR, so sídlom v Bratislave, Limbová č. 2, o náhradu škody 759 479, 40 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 45 C 45/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 29. mája 2014 sp. zn. 9 Co 507/2012, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 29. mája 2014 sp. zn. 9 Co 507/2012 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava III (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 28. júna 2012 č. k. 45 C 45/2011-228 zamietol návrh žalobcu, ktorým sa domáhal náhrady škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami a nesprávnym úradným postupom žalovanej. V odôvodnení uviedol, že vedúci služobného úradu Ministerstva zdravotníctva SR rozhodnutím č. 22880-1/2007-OÚ zo dňa 10.9.2007 podľa § 40 ods. 2 písm. a/ Zákona o štátnej službe skončil so žalobcom štátnozamestnanecký pomer štátneho zamestnanca v stálej službe vo funkcii hlavný štátny radca s miestom výkonu štátnej služby Ministerstva zdravotníctva SR ku dňu 10.9.2007, proti ktorému sa žalobca odvolal tvrdiac, že mu služobný úrad neponúkol voľné štátnozamestnanecké miesto. Vedúci služobného úradu ako druhostupňový orgán odvolanie žalobcu zamietol a uvedené rozhodnutie z 10.9.2007 potvrdil. Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia vedúceho služobného úradu Ministerstva zdravotníctva SR č. 23506-10/2007-OÚ zo dňa 8.11.2007, ako druhostupňového správneho orgánu, ktorým zamietol odvolanie žalobcu a potvrdil prvostupňové rozhodnutie č. 22880-1/2007-OÚ zo dňa 10.9.2007 o odvolaní žalobcu zo štátnozamestnaneckého pomeru v stálej službe. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom pod sp. zn. 4 Sžo/6/2010 zo dňa 31.8.2010 rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S/4/2008-117 zo dňa 7.4.2010 zmenil a uvedené rozhodnutia zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. Konštatoval, že sa v danom prípade nejedná o zodpovednostný vzťah verejnoprávnej povahy vyplývajúci z úradného postupu pri výkone verejnej moci, preto je vylúčené postupovať podľa uvedeného zákona pri posudzovaní

zodpovednosti vyplývajúcej z individuálnych pracovnoprávných vzťahov, teda aj zo štátnozamestnaneckého pomeru charakterizovaného vzájomnou rovnosťou účastníkov. V zmysle zákona o štátnej službe je žalobca štátnym zamestnancom a v týchto vzťahoch štát zodpovedá podľa všeobecných predpisov. Poukázal na skutočnosť, že zákon o štátnej službe upravuje nároky z neplatného skončenia štátnozamestnaneckého pomeru, kedy je služobný úrad povinný poskytnúť štátnemu zamestnancovi funkčný plat a na štátnozamestnanecké vzťahy sa primerane použijú ustanovenia Zákonníka práce v oblasti náhrady škody a nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru. Doplnil, že ani Zákonník práce neumožňuje domáhať sa zamestnancom súdnou cestou pri nárokoch z neplatného skončenia pracovného pomeru náhrady majetkovej či nemajetkovej ujmy. Zo záznamu Inšpektorátu práce Bratislava zo dňa 28.3.2011, BA -1-51-2.3/Z-P24-10 mal za preukázané, že za kontrolované obdobie z o strany zamestnávateľa nedošlo k porušeniu zákona č. 312/2001 Z.z. o štátnej službe v znení do 31.10.2009. Záverom poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 182/2011-203 zo dňa 28.3.2012, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu z 8.9.2010 č. k. 1 2 C 16/2008-179, ktorým zamietol návrh žalobcu na náhradu škody spôsobenej uvedeným nezákonným rozhodnutím. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave na odvolanie žalobcu rozsudkom z 29. mája 2014 sp. zn. 9 Co 507/2012 rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 219 ods. 1 a 2 O.s.p. potvrdil. Žalovanej náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. V odôvodnení uviedol, že súd prvej inštancie v potrebnom rozsahu zistil skutkový stav, správne vec právne posúdil, rozhodnutie dostatočne odôvodnil a rozhodol vecne správne. Poznamenal, že z ustanovenia § 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (ďalej len „zákon o zodpovednosti“) vyplýva, že štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, pri výkone verejnej moci. Preto súd prvej inštancie správne postupoval, keď zamietol žalobný návrh z dôvodu nedostatku pasívnej legítimácie, keďže v uvedenej veci sa nejedná o zodpovednostný vzťah verejnoprávnej povahy vyplývajúcej z úradného postupu pri výkone verejnej moci, pre ktorý je charakteristický vzťah nadriadenosti a podriadenosti. Správnosť rozhodnutia okresného súdu akcentoval v súvislosti s vylúčením zákona č. 514/2003 o zodpovednosti pri posudzovaní individuálnych pracovných vzťahov, teda aj zo štátnozamestnaneckého pomeru charakterizovaného rovnosťou účastníkov. Potvrdil správny záver o štátnozamestnaneckom pomere, t. j. žalobca je štátnym zamestnancom a Ministerstvo zdravotníctva SR je služobným úradom, preto sa jedná o zodpovednostný vzťah neverejnoprávnej povahy. O náhrade trov konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), ktorého prípustnosť odôvodnil § 237 písm. f/ O.s.p. a dôvodnosť § 241 ods. 2 písm. b/, c/ O.s.p. Žiadal o odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu. Namietal, že rozhodnutie krajského súdu (rovnako rozhodnutie súdu prvej inštancie) je vecne nesprávne a konanie je postihnuté inou vadou (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Taktiež namietal, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Podľa názoru dovolateľa odvolací (i okresný) súd nesprávne právne vec posúdili, keď dospeli k záveru, že rozhodnutia žalovanej z 10.9.2007 a 8.11.2007 nie sú rozhodnutiami pri výkone verejnej moci, a že štátnozamestnanecký pomer je pomer na základe dvoch rovnocenných účastníkov. Štátnozamestnanecký pomer je založený dohodou, avšak len podľa právneho stavu od času platnosti a účinnosti zákona č. 400/2009 Z.z. Následne uviedol, že žalovaná aj napriek rozsudku Najvyššieho súdu SR nekonala a neurobila úkon o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 22.2.2011, čím neboli rešpektované závery súdu najvyššej inštancie ovplyvňujúce konania pred okresným i krajským súdom. Uviedol, že ak súdy oboch stupňov konštatovali neaplikovanie zákona o zodpovednosti za škodu, mali posúdiť nárok žalobcu aj z hľadiska iných právnych predpisov, prípadne na jeho popísaný skutkový stav aplikovať iné predpisy hmotného práva upravujúce škodu. Taktiež argumentoval, že súd prvej inštancie mal sám nárok subsumovať aj pod predpis všeobecne upravujúci náhradu škody - Občiansky zákonník. Podľa jeho názoru vo veciach štátnozamestnaneckého pomeru zodpovedá za škodu v tých vzťahoch štát podľa všeobecných predpisov. Okrem uvedeného namietal porušenie konať pred súdom tým, že súdy nižších stupňov odmietli preskúmať vyčíslenú škodu uvedenú v petite, ktorú si dovolateľ uplatnil v návrhu zo dňa 24.3.2011, pretože sa nezisťovalo, či škoda vznikla a ak vznikla, aká je jej skutočná výška, resp. či existuje príčinná súvislosť medzi konaním žalovanej a škodou. V tejto

súvislosti dovolateľ označil ich rozhodnutia za arbitrárne a nepreskúmateľné. Dôvodil aj nedostatkami v procese dokazovania. Záverom poukázal na skutočnosť, že sa odvolací súd nezaoberal odvolacími dôvodmi ohľadom trov právneho zastúpenia. Požadoval rozhodnutie krajského i okresného súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Súčasne žiadal zaviazať žalovanú k náhrade trov právneho zastúpenia v dovolacom konaní.

4. Žalovaná vo svojom vyjadrení k dovolaniu označila rozhodnutia súdov za vecne správne a navrhla dovolanie zamietnuť.

5. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobca), zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

7. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (23. júla 2014), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

8. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zjavné, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v danej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

9. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobca procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

10. Dovolateľ v dovolaní namietal, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

11. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, keď sa účastníkovi odníme možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok.

12. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

13. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

14. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že k odvolaniu žalobcu (č. l. 235 spisu a nasl.) sa písomne vyjadrila žalovaná (č. l. 242-243 spisu), žalobca (dovolateľ) ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu toto vyjadrenie žalovanej nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobcovi došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

15. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne.

16. Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

17. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.